

Till minnet av René Malaise

Då René Malaise den 1 juli 1978 gick bort vid 83 års ålder, förlorade Entomologiska Föreningen i Stockholm en av sina äldsta medlemmar. Alltsedan 1914 hade han tillhört Föreningen och där på olika sätt gjort en värdefull insats: som mångårig medlem av styrelsen, som medarbetare i Entomologisk Tidskrift och Svensk Insektfauna och inte minst som föreläsare. Ännu så sent som hösten 1977 förtalte han på ett av Föreningens möten, livfullt och medryckande som vanligt, om sina äventyr i Kamtjatka. Med sitt lättsamma lynne bidrog han i hög grad till den goda stämningen vid föreningsmötena och de efterföljande samkvämen. Entomologiska Föreningen är honom stor tack skyldig för en helhjärtad insats till dess fromma.

René Malaise kunde se tillbaka på ett liv rikt på upplevelser och fyllt av mångsidig verksamhet. På 20- och 30-talen företog han forsknings-

resor till Kamtjatka, Japan och Burma. Särskilt från Burma hemförde han ett utomordentligt rikt och värdefullt insektmaterial, till största delen samlat med tillhjälp av den fälla, som gjort hans namn känt bland all världens entomologer. Det allra mesta av detta material kom att tillfalla Naturhistoriska Riksmuseet, där Malaise anställdes 1938 och arbetade fram till sin pensionering 1958, de sista sex åren som intendent. Från Malaises Burma-material har ett stort antal förut okända insekter beskrivits både av honom själv och av andra vetenskapsmän världen över. Talrika är de arter av skilda insektordningar, som för att hedra honom fått namnet *malaisei*.

Malaise ägnade sig med stor entusiasm och nästan barnslig iver åt det som intresserade honom, vare sig det gällde tentredinidforskning, där han skaffade sig ett internationellt aktat namn, eller konstsamling eller geologiska teo-

rier. De sistnämnda upptog under senare år huvuddelen av hans tid och resultatet av denna verksamhet blev flera större och mindre skrifter, som likväl inte rönt den uppskattning från fackmännens sida som han hade hoppats på.

Under fem år var René och jag arbetskamrater på Riksmuseet. Vad jag framför allt minns av honom från den tiden var hans utomordentliga

hjälsamhet, hans optimism även i stunder av motgång, den oförbränneliga entusiasm han visade för sina projekt och ofta djärva idéer. Jag som så många andra skall alltid med tacksamhet minnas honom som den osjälviskt hjälpsamme vännen och den hjärtogoda människan.

Tord Nyholm

Ny bestämningslitteratur

Quinlan, J. 1978. *Hymenoptera: Cynipoidea: Eucoilidae*. – Handbooks for the Identification of British Insects, Vol. VIII, Part 1 (b). Utg. av Royal Entomological Society of London. 58 sidor, 205 figurer. Pris £ 5.40.

Denna del av den välkända engelska faunaserien behandlar familjen Eucoilidae inom Cynipoidea och är en fortsättning på den av Eady och Quinlan 1963 publicerade Cynipoidea-delen om de gallbildande och gallinneboende steklarna tillhörande familjen Cynipidae. Till skillnad från dessa gallsteklar är familjen Eucoilidae inre solitära parasitoider på fluglarver och därför också i långt mindre utsträckning samlade och studerade. Praktiskt taget alla som arbetat taxonomiskt med Cynipoidea har i första hand ägnat sig åt de s.k. gallsteklarna. De parasitiska Cynipoidea har därför kommit att tillhöra några av de minst kända parasitstekelgrupperna. Ett undantag är dock den något bättre utforskade familjen Ibaliidae med ett relativt litet antal arter som parasiterar vedstekellarver (Siricidae).

Med tanke på att så lite grundläggande taxonomisk forskning har ägnats familjen Eucoilidae, är det något förvånande att gruppen, förutom i det här recenserade arbetet, behandlats i ytterligare två europeiska faunor på senare tid. Den första var W. Helléns "Die Eucoilinen Finnlands" i Fauna Fennica 9, 1960, den andra del 9(6) i Fauna Republicii Socialiste România, skriven av M. A. Ionescu 1969 (på rumänska). Ingen av dessa faunaförfattare har granskat något typmaterial av de tidigare auktorerna, såsom T. Hartig, J. Giraud, C. G. Thomson, A. Förster, P. Cameron och J. J. Kieffer, utan har huvudsakligen förlitat sig på Dalla Torres och Kieffers kompilat av beskrivningar i Das Tierreich från 1910. Dessa

beskrivningar är oftast ytterst bristfälliga, och endast undantagsvis kan en art identifieras med någorlunda säkerhet med hjälp av dem. Helléns och Ionescus arbeten ger ej heller något bidrag till kunskapen om allmänt utseende och morfologiska karaktärer hos Eucoilidae. Det förstnämnda arbetet saknar helt illustrationer och Ionescus fauna innehåller endast figurer från L. H. Welds arbete "Cynipoidea (Hym.) 1905–1950" från 1952 samt några egna fotografier av mycket dålig kvalitet.

Jämfört med dessa två arbeten är naturligtvis J. Quinlans brittiska fauna ett stort steg framåt. Delvis lider dock även detta arbete av att relevant typmaterial inte studerats, trots att det finns tillgängligt vid europeiska muséer. Quinlan har utförligt studerat typmaterialet av Camerons brittiska arter, som finns i British Museum (Nat. Hist.), där Quinlan själv är verksam. Vid ett besök i Lund 1976 såg han också Dahlboms och Thomsons samlingar. Däremot har han t.ex. inte sett Hartigs, Girauds eller Försters samlingar i sin helhet. Hartigs och Girauds kollektioner är de två äldsta större typsamlingarna av Eucoilidae. Försters och Hartigs samlingar är också speciellt viktiga, då de innehåller typarna för flertalet släkten som beskrivits från Europa. Det finns alltså skäl att tro, att många av de artnamn som använts i Quinlans fauna, kommer att bli betraktade som yngre synonymer, när samlingarna av de tidigare beskrivna arterna studerats. Dessutom har släktena *Episoda* och *Ganaspis* blivit feltolkade, på grund av att han uppenbarligen inte sett korrekt bestämt material av dessa släktens typarter.

Quinlans fauna är rikt illustrerad och figurerna genomgående väl utförda. Huvudsakligen är det antenner, vingar, skutellen och den avsatta främre delen av framryggen som avbildats. Särskilt de många avbildningarna av de båda sist-